

Brochure over rol marechaussee in de pilotenlijn

Door Jeroen Ketelaars

Aan het bijzondere verhaal van het Hilvarenbeekse gezin Van der Heijden is in dit periodiek al vaker aandacht besteed. De verzetsactiviteiten die deze Bekenaren tijdens de Tweede Wereldoorlog verrichtten, leidden uiteindelijk tot de arrestatie van vader Jos van der Heijden en diens zonen Marcel en Gustaaf. Zij kwamen in concentratiekampen terecht en zouden de oorlog niet overleven. Eugène van der Heijden, een broer van Marcel en Staf, was ook zeer actief in de illegaliteit. Hij overleefde de oorlog wel en kreeg voor zijn grote verdiensten de Yad Vashem-medaille. In 2003 overleed Eugène van der Heijden op 82-jarige leeftijd. Emmanuel Naaijens wijdde in *Tussen Paradijs en Toekomst* verschillende bijdragen aan hem en zijn verzetsactiviteiten.¹

Staatsieportret bij de opening van de kazern van de marechaussee aan de Diessenseweg, september 1931.

In een paar maanden geleden verschenen brochure getiteld *De Marechaussee en de Pilotenlijnen*, een uitgave van de Stichting Vrienden van het Marechausseemuseum in Buren, komen ook de moedige Van der Heijdens aan bod. Hoewel de landelijke rol van de marechaussee bij de pilotenhulp in deze publicatie besproken wordt, krijgt met name de verzetsgroep waarvan Eugène van der Heijden en marechaussee Karst Smit de spil waren relatief veel pagina's toebedeeld. Auteur Jacob Jonker vertelt het verhaal van de verzetsgroep van het ontstaan tot de uiteindelijke ondergang.

In de brochure komen we nog meer personen tegen die bij de lezers van dit blad wellicht bekend zullen zijn. Tom Applewhite bijvoorbeeld. Over hem viel in *Tussen Paradijs en Toekomst* nr. 67 (oktober 2004) een door Bruce Bolinger (Californië, V.S.) geschreven artikel te lezen. De B-17 waarin de Amerikaanse bommenrichter Applewhite zich op 11 november 1943 bevond, werd door vijandig vuur geraakt en stortte neer. Applewhite wist het neerstortende 'vliegende fort' tijdig met zijn parachute te verlaten. Tijdens zijn ontsnappingstocht bracht Applewhite enige tijd door op landgoed De Utrecht. Mede door de inspanningen van Jan Naaijens en de familie Van der Heijden wist Applewhite uiteindelijk veilig gebied te bereiken.

Korto: in de brochure *De Marechaussee en de Pilotenlijnen*, waaraan ook werd meege- werkt door Ad van Rijswijk van de Werkgroep Heemkunde Esbeek, ruim aandacht voor het werkgebied van de heemkundekring Ioannes Goropius Becanus.

Jacob Jonker: 'De Marechaussee en de Pilotenlijnen'

Een uitgave van de Stichting Vrienden van het Marechausseemuseum; 38 pagina's. Voor € 2,30 te bestellen bij het Marechausseemuseum, Weeshuiswal 9, 4116 BR Buren. Tel.: 0344-571256. E-mail: museum.kmar@12move.nl

¹ Zie *Tussen Paradijs en Toekomst*, nr. 63 (mei 2003), p. 9, en *Tussen Paradijs en Toekomst*, nr. 67 (oktober 2004), p. 59-63.